

VIIRATSI KOOLI ÕPPEKAVA

I ÜLDOSA

ÜLDSÄTTED

1. Viiratsi Kooli õppekava on koostatud „Põhikooli ja gümnaasiumiseadus“ RT I, 11.03.2015,16 (redaktsioon 21.03.2015); EV Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 (redaktsioon 01.09.2014) „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 3; ja EV Valitsuse 24.10.2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ alusel ning see on koolis õppe- kasvatustegevuse alusdokument.
2. Kooli õppekava alused ja ülesehitus
  - 2.1. Riikliku õppekava alusel koostab kool õppekava. Kooli õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
  - 2.2. Kooli õppekava koostades lähtutakse riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.
  - 2.3. Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korra eest vastutab kooli direktor
  - 2.4. Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad. Ainekavad on koondatud ainevaldkonniti ja esitatud klassiti.
3. Viiratsi Kooli õppekava üldosas esitatakse:
  1. Kooli väärtused ja eripära, õppe- ja kasvatuseesmärgid ning põhimõtted (PRÕK § 24 lg 6 punkt 1).
  2. Õppekorraldus (PRÕK § 24 lg 6 punkt 2; § 15 lõiked 1 ja 2):
    - 2.1. tunnijaotusplaan (PRÕK § 24 lg 6 punkt 2), vaba tunnimahu kasutamine (PRÕK § 15 lg 4);
    - 2.2. läbivate teemade ja lõimingu rakendamine (PRÕK § 24 lg 6 punkt 2);
    - 2.3. üld- ja valdkonnapädevuste ning kooliastmetes taotletavate pädevuste kujundamine (PRÕK § 4 lg 2);
    - 2.4. valikainete valik (PRÕK § 24 lg 6 punkt 2).
  3. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana (PRÕK § 15 lg 9; PGS § 17 lg 4).
  4. õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud ja muu taoline (PRÕK § 24 lg 6 punkt 3).
  5. liikluskasvatuse teemad ja käsitlemise maht (Vabariigi valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrus nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõiked 3 ja 4).
  6. Õpilase arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldamine

(PRÕK § 24 lõige 6 punkt 5):

- 6.1. tulemuse hindamine hindegas „nõrk”, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine (PRÕK § 21 lg 6);
  - 6.2. järelvastamise ja järeltööde sooritamise kord (PRÕK § 21 lg 7);
  - 6.3. hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord (PRÕK § 19 lg 4);
  - 6.4. kokkuvõtva hindamise sageduse kindlaksmääramine (PRÕK § 22 lg 4);
  - 6.5. kasutatav hindesüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted (PRÕK § 21 lg 4);
  - 6.6. kirjeldavate sõnaliste hinnangute kasutamine 1. ja 2. kooliastmes (PRÕK § 21 lg 5);
  - 6.7. õpilase käitumise ja hooleksuse kohta õpilasele ja vanemale kirjaliku tagasiside andmise kord (PRÕK § 19 lg 3).
7. Õpilase juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord (PRÕK § 24 lg 6 punkt 6; PGS § 47 lg 2):
- 7.1. individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused (PRÕK § 22 lg 7).
8. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine (PRÕK § 24 lg 6 punkt 7).
9. Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldamine (PRÕK § 24 lg 6 punkt 8).
10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted (PRÕK § 24 lg 6 punkt 9) õpetaja töökava koostamise põhimõtted.
11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord (PGS § 17 lg 2).

Sisukord

1. Kooli väärtused ja eripära, õppe- ja kasvatusesmärgid ning põhimõtted	5
2. Õppekorraldus	8
2.1. Tunnijaotusplaan.....	8
2.2. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine	9
2.2.1. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine.....	9
2.2.2. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus.....	10
2.2.3. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.....	11
2.2.4. Kultuuriline identiteet.....	12
2.2.5. Teabekeskkond	13
2.2.6. Tehnoloogia ja innovatsioon.....	13
2.2.7. Väärtused ja kõlblus	14
2.3. Pädevused	15
2.3.1. Kultuuri- ja väärtuspädevus.....	17
2.3.2. Sotsiaalne ja kodanikupädevus.....	18
2.3.3. Enesemääratluspädevus	20
2.3.4. Õpipädevus	21
2.3.5. Suhtluspädevus	22
2.3.6. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus.....	23
2.3.7. Ettevõtlikkuspädevus.....	24
2.3.8. Digipädevus.....	26
2.4. Valikainete valik ja valikute põhimõtted	30
3. Kooli õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpitava osana.....	31
3.1. Põhimõtted ja korraldus.....	31
4. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud ja muu taoline.....	32
4.1. Lähtealused.....	32
4.2. Klassijuhatajate töö ja koostöö lastevanematega.....	32
5. Liikluskasvatuse teemad ja käsitlemise maht.....	33
6. Õpilase arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus.....	34
6.1. Tulemuse hindamine hindegas „nõrk”, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või maha kirjutamine.....	34
6.2. Järelvastamise ja järeltööde sooritamise kord	34
6.3. Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord.....	34
6.4. Kokkuvõtva hindamise sageduse kindlaksmääramine	34
6.5. Kasutatav hindedüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted.....	35
6.6. Kirjeldavate sõnaliste hinnangute kasutamine 1. ja 2. kooliastmes	36
Kujundav hindamine	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.
Kokkuvõttev hindamine	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.

6.7. Õpilase käitumise ja hoolsuse kohta õpilasele ja vanemale kirjaliku tagasiside andmise kord.....	38
7. Õpilase juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord	40
7.1. Lähtealus.....	40
7.2. Tugiteenuste rakendamine	41
7.2.1. Õpiraskustega õpilaste toetamine	41
7.2.2. Koolist puuduvate õpilaste toetamine.....	41
7.2.3. Käitumisprobleemidega õpilase toetamine.....	42
7.2.4. Tervisehäiretega õpilase toetamine.....	42
7.2.5. Andekate õpilaste toetamine	42
7.3. Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi rakendamine.....	43
7.3.1. Õppesisule ja tulemustele vähendatud nõuete rakendamise põhimõtted.....	43
7.3.2. Õpilase vaatlus ja kirjeldamine.....	44
7.3.3. Lapse pedagoogilise psühholoogia iseloomustuse koostamine.....	44
8. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine	46
9. Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus	46
10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.....	46
11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	46

---

1. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA, ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED

Viiratsi Koolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlusena tagatud õpilase tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Koolis on loodud õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Kool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Õppe korraldamisel lähtub kool põhimõttest, mille kohaselt õpilase liikumine klassist klassi, ühelt kooliastmelt teisele ei ole kooli õppekavast lähtuvaid takistusi.

Viiratsi Kool on töötanud linnalähedase väikekoolina ja avardanud nii valla kui ka linna lastevanemate võimalusi kooli valikul. Määravaks kooli eripäraks on esteetiline ja kaasaegne töökeskkond, kodu- ja looduslähedus, toetav ja ühise perena töötav kollektiiv.

Õppekavasse on sisse viidud valikainetena usundiõpetus, draamaõpe, kunstiajalugu ja ettevõtlusõpe. Väärtustatud alustaladeks on eetika ja esteetika, rahvuskultuur, traditsioonide hoidmine ja laste loovuse arendamine. Kooli arendamise oluliseks eesmärgiks on integreerida haridus kultuuriga.

Õpilastes arendatakse juba esimestest klassidest alates esinemisjulgust ja enesekindlust. Lähedus- ja peretunne seob nii õpilasi kui ka personali.

Alates 2002. aastast võeti Viiratsi Kool vastu Eesti Tervistedendavate Koolide võrgustikku.

Õppetöös kasutatakse isiksusekeskset pedagoogikat, Hea Alguse metoodikat, avastus- ja õuesõpet jt aktiivõppe meetodeid. Õpetamine ja kasvatamine on tihedalt omavahel seotud.

Õpilaste meeskonnatöö ja koostööoskuste arendamise, kiusamisevaba õhkkonna loomise ning õpilaste positiivse käitumise tunnustamise eesmärgil on Viiratsi Kool liitunud käitumisoskuste mänguga VEPA (Veel Paremini). See on klassis rakendatav sekkumisprogramm, mis ennetab käitumisprobleemide teket ja süvenemist. VEPA mäng koosneb töövahenditest ja põhimõtetest, mille rakendamine suurendab õpilaste oskusi oma käitumise kontrollimiseks.

2020/2021. õa on Viiratsi Kool liitunud kiusamisvastase programmiga KiVa ja kuulub KiVa Koolide võrgustikku.

KiVa kiusamisvastane programm on välja arendatud Turu Ülikooli poolt 2006.- 2009. aastal ja see põhineb aastakümnete pikkusel uurimistööl.

Kiusamise vähendamiseks on vaja pidevat süstemaatilist tööd iga lapse, iga klassi ja kogu kooliga. KiVa programm keskendub kiusamises mitte osalevate, kiusamist vaid kõrvalt vaatavate eakaaslaste käitumisele. Programm eesmärk on vähendada nii kiusajate kui kiusatavate arvu, mille tulemusel kaasnevad positiivsed muutused- kiusamisvastase suhtumise levik, empaatia kasv ja kõrvaltvaatajate konstruktiivne käitumine.

Üks kord nädalas toimuvad KIVA tunnid, plaanipärane tegevus ja pidev tähelepanu tagavad koolirõõmu, akadeemiliste tulemuste paranemise, väheneb sotsiaalne ärevus ja eakaaslaste negatiivne surve.

Igapäevase koolielu lahutamatuks osaks on saanud vaikuseminutid. Vaikuseminutite nime alla on koondatud lihtsad tähelepanu ja meelerahu harjutused, mis aitavad märgata paremini enda sees ja ümber toimuvat, et olla tähelepanelik ja hooliv nii enda kui teiste suhtes. Vaikuseminutid aitavad arendada keskendumisvõimet ja tähelepanelikkust, väljuda rahutusest ja ärevusest ning õppida reguleerima oma meeleolu, et paremini toime tulla pingete, ülekoormuse ja stressirohkete olukordadega. Õpetavad märkama oma emotsioone ja kinnisideid, et nende meelevaldist vabaneda ja parema enesejuhtimise läbi tugevdada oma eneseusku. Vaikuseminutid aitavad kujundada heatahtlikku ja tähelepanelikku hoiakut, mis aitab leida loovaid ja kõigi suhtes hoolivaid lahendusi.

Koolis ja väljaspool kooli toimuva õppe ja kasvatus korraldamisel lähtub kool riiklikes õppekavades ja teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõuetest.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused 1. kooliastmes

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetöök. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.

Esimeses kooliastmes keskendutakse:

1. kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
2. positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
3. õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
4. eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
5. põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
6. õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused 2. kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmiste ja tegevusvaldkondade vastu.

Teises kooliastmes keskendutakse:

1. õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitud praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;

2. huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
3. õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
4. õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

VIIRATSI KOOLI ÕPPE-KASVATUSE ÜLDEESMÄRK on: iseenda võimeid tundev ja järgmises kooliastmes toimetulev õpilane.

---

2. ÕPPEKORRALDUS

2.1. TUNNIJAOTUSPLAAN

2020/2021

Tunnijaotusplaan 1. aste		1. klass	2. klass	3. klass
EESTI KEEL	19	6	7	6
INGLISE KEEL	4		1	3
MATEMAATIKA	13	4	4	5
LOODUSÕPETUS	5	2	1	2
INIMESEÕPETUS	4		2	2
MUUSIKA	6	2	2	2
KUNSTIÕPETUS (4, 5)	6	2	2	2
TÖÖÕPETUS (4, 5)	3	1	1	1
KEHALINE KASV	8	2	3	3
USUNDIÕPETUS	1	1		
KOKKU	69	20	23	26

Tunnijaotusplaan 2. aste		4. klass	5. klass	6. klass
EESTI KEEL	11	5	3	3
KIRJANDUS	4		2	2
INGLISE KEEL	12	4	4	4
VEENE KEEL	5		2	3
MATEMAATIKA	16	5	5	6
LOODUSÕPETUS	6	2	2	2
AJALUGU	3		1	2
INIMESEÕPETUS	5	2	2	1
ÜHISKONNAÕPETUS	1			1
MUUSIKA	4	2	1	1
KUNSTIÕPETUS	3	1	1	1
KEHALINE KASV	8	3	3//3	2//2
TÖÖÕPETUS	5	1//1	2//2	2//2
KOKKU	83	25	28	30

2.2. LÄBIVATE TEEMADE JA LÕIMINGU RAKENDAMINE

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineüleised ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe Viiratsi Koolis realiseerub eelkõige:

- õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte;
- valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivad loovtöös- õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- korraldades võimaluse korral koostööd Viljandi Vallavalitsuse, Viljandi valla asutuste ja ettevõtete, Viiratsi lasteaia, Viiratsi rahvamaja, Viiratsi raamatukogu ning kodanikeühendustega, klassivälise õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaleda maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Lõimingu põhimõtted

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärgi ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme.

2.2.1. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Viiratsi Kooli õpilasi suunatakse:

- teadvustama oma huvi, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
- arendama oskust seada endale eesmärgi ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
- kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
- tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

Käsitlemine 1. kooliastmes

aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste kujunemist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Käsitlemine 2. kooliastmes

keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

2.2.2. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus

Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Viiratsi Kooli õpilasi suunatakse:

- aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ja inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

Käsitlemine 1. kooliastmes

tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

Käsitlemine 2. kooliastmes

keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahooldamises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Tervise ja ohutuse teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujunemisele.

Viiratsi Kooli õpilasi suunatakse:

a) tervise valdkonnas:

- terviseteadlikkuse arendamisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- leidma ja kasutama usaldusväärset tervise teavet ja abiteenuseid;
- teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

b) ohutuse valdkonnas:

- tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- vältima ohuolukordadesse sattumist;
- kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituma;
- kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
- tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ning vastutust.

Käsitlemisel 1. kooliastmes

pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse, sotsiaalse aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Tähtis on mõista ohu olemust ja selle tekkepõhjusi ning omandada oskused käituda ohutult ja turvaliselt.

Käsitlemisel 2. kooliastmes

pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja enamlevinud riskikäitumise ärahoidmisele.

2.2.3. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Viiratsi Kooli õpilasi suunatakse:

- väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivaltatut lahendamist;
- olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
- tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;

- mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalema.

Käsitlemine 1. kooliastmes

on saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi läbi vabatahtliku tegevuse. Lähtudes võimalustest tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

Käsitlemine 2. kooliastmes

on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on õpilasi suunata leidma jõukohastele probleemidele loominguilisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

2.2.4. Kultuuriline identiteet

Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumistaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Viiratsi Kooli õpilasi suunatakse:

- mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
- mõistma kultuuridevahelisi suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ning loomungusse, taunima diskrimineerimist;
- tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvakultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Käsitlemisel 1. kooliastmes

on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilase aidatakse jõuda arusaamisele, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusel kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

Käsitlemisel 2. kooliastmes

on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks osaledes erinevates projektides.

2.2.5. Teabekeskond

Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.

Viiratsi Kooli õpilasi suunatakse:

- mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- valima sobivat suhtlusregistrit ning sisekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- määrama oma teabevajadusi ning leidma sobivat teavet;
- kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- arendama kriitilise tebeanalüüsioskust.

Käsitlemisel 1. kooliastmes

on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teateid ning eristama olulist ebaolulisest. Õpilane õpib mõistma privaatse ja avaliku ruumi seaduspärasusi, rohkem pööratakse tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

Käsitlemisel 2. kooliastmes

on käsitluse keskmes avalikus ja privaatsetes ruumides toimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

2.2.6. Tehnoloogia ja innovatsioon

Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Viiratsi kooli õpilasi suunatakse:

- omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimese töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui minevikus;
- aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelistest seotusest;

- mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes;
- kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

Käsitlemisel 1. kooliastmes

õpitakse tundma infotehnoloogia põhivõtteid vormistades arvutiga loovtöid. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

Käsitlemine 2. kooliastmes

põhineb kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses.

2.2.7. Väärtused ja kõlblus

Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ja järgib ühiskonnas üldtunnustatud kõlbluspõhimõtteid koolis ja väljaspool kooli.

Viiratsi Kooli õpilasi suunatakse:

- tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid;
- analüüsima süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi;
- arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

Käsitlemisel 1. kooliastmes

on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujunemisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduse pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust.

Käsitlemisel 2. kooliastmes

teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

2.3. PÄDEVUSED

Üldpädevuste kujunemise kriteeriumid kooliastmeti

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

1. peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
2. tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
3. teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
4. oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
5. suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
6. mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
7. arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
8. käitub loodust hoidvalt;
9. oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
10. oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
11. austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
12. oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
13. hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
14. oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
15. teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

Teise kooliastme lõpus õpilane:

1. hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
2. oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
3. väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
4. oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;

5. oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
6. oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
7. tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsesest ja lihtsast infovahetusest tuttavatel rutiinsetel teemadel;
8. on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
9. väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
10. oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
11. oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
12. tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
13. väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
14. väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
15. on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

VALDKONNAPÄDEVUSTE KUJUNEMINE

2.3.1. Kultuuri- ja väärtuspädevus

Kultuuri- ja väärtuspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast;
- tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt, teadvustada oma väärtushinnanguid.

Viiratsi Kooli PÕHIVÄÄRTUSED on:

1. humaansus, sallivus, sõbralikkus, turvalisus;
2. ausus, austus, lugupidamine ja kultuursus;
3. säästlik, tervislik ja aktiivne eluviis;
4. esteetilisus, loomingulisus ja loovus.

Väärtuspädevuse saavutamise kriteeriumid 1. kooliastmes:

Teadmised:

- teab Eesti riigi sümboleid, rahvuslikke traditsioone ja tähtpäevi;
- teab, et teistesse kultuuridesse ja inimestesse tuleb suhtuda sallivalt;
- teab, mis on tervislik eluviis;
- teab, kuidas peab loodust hoidma ja kaitsma;
- teab oma põhiõigusi ja kohustusi.

Oskused:

- oskab eristada Eesti riigi sümboleid teiste riikide omadest;
- järgib kodukorrareegleid;
- oskab teha koostööd ja töötada grupis;
- oskab avaldada oma arvamust ja arvestab teiste arvamusega;
- oskab märgata ilu ja hinnata seda;
- oskab oma tervise eest hoolitseda;

Suhtumine:

- väärtustab Eestit kui oma sünnimaad;
- teadvustab oma rolli õpi- ja muus tegevuses;
- suhtub lugupidavalt arvamusesse, mis erineb tema arvamusest ning arvestab seda;
- käitub vastavalt koolis kehtivatele normidele;
- järgib esteetilisuse nõudeid kirjalike tööde esitamisel.

Väärtuspädevuse saavutamise kriteeriumid 2. kooliastmes:

Teadmised:

- teab, mis on harmoonilised inimsuhted;
- teab, et on vaja vastutada oma tegude eest;
- teab, mis on ausus ja õiglus;
- teab oma rahvuslikku kuuluvust;

- teab oma kodumaa traditsioone ja tähtsamaid kultuurisündmusi;
- mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, õpilasena, kaaslasena;
- mõistab looduse väärtust inimese elus;
- teab, mis on tervislik eluviis.

Oskused:

- oskab vastutada oma tegude eest;
- austab oma vanemaid, õpetajaid, oskab hoida sõbrasuhteid;
- oskab loodust säästvalt käituda;
- suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- oskab analüüsida oma käitumist.

Suhtumine:

- suhtub hoidvalt loodusesse;
- suhtub teistesse inimestesse lugupidavalt ja heatahtlikult;
- austab kodupaika, Eest riiki, väärtustab oma kodumaa kultuuri;
- teadvustab õppimise vajalikkust.

Väärtuspädevuste kujundamisel Viiratsi Koolis keskendutakse:

1. meeskonnatööle määramaks ja sõnastamaks kooli/klassi põhiväärtusi;
2. teiste loomingu väärtustamisele;
3. õpilaste ilumeele kujundamisele kooli esteetilise õppekeskkonna kaudu, järgides põhimõtet, et teistele esitatud kirjalik töö peab alati olema korrektselt ja esteetiliselt vormistatud;
4. päevakajaliste sündmuste või ühiskonnas ja maailmas esiplaanil olevate aktuaalsete küsimuste läbi arutamisele, käsitledes mingi sündmuse, nähtuse või seisukoha erinevaid tahke demonstreerides mõtete paljusust.

2.3.2. Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Sotsiaalne pädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut;
- teada ja järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid;
- teha erinevates situatsioonides koostööd teiste inimestega;
- aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

Sotsiaalse pädevuse saavutamise kriteeriumid 1. kooliastmes

Teadmised:

- teab ja tunnustab, et inimeste soovid ja arvamused on erinevad;
- teab, et igast tülist tuleb leida väljapääs;
- teab oma rahvuslikku kuuluvust, on salliv teiste rahvuste suhtes;
- teab ja mõistab üldisi käitumisreegleid, mõistab vastutust oma käitumise eest.

Oskused:

- oskab käituda teisi inimesi arvestavalt;
- püüab rahulikult lahendada konflikti;
- oskab määratleda oma kohta ja rolli ümbritsevas maailmas, perekonnas, kollektiivis, riigis;
- oskab leida Euroopa kaardilt Eestit ja tema naaberriike;
- oskab kasutada interneti jm vajaliku informatsiooni otsimiseks;
- oskab anda positiivseid hinnanguid oma kaaslaste tegevustele.

Suhtumine:

- on suuteline töötama rühmas, võrdlema oma käitumist ja tegevust teistega;
- on distsiplineeritud liikluses osaleja;
- järgib reegleid, vajadusel palub abi;
- käitub viisakalt;
- austab oma rahvuse ja teiste rahvuste kombeid, on tolerantne teiste inimeste suhtes.

Sotsiaalse pädevuse saavutamise kriteeriumid 2. kooliastmes

Teadmised:

- tunneb ühiselureegleid;
- teab koostegutsemise reegleid;
- omab teadmisi kodanikuühiskonnast.

Oskused:

- toimib teadliku ühiskonnaliikmena, oskab käituda avalikes kohtades, järgib ühiselunorme;
- oskab teha koostööd erinevates situatsioonides;
- hoiab oma tervist ja peab kinni hügieeninõuetest.

Suhtumine:

- armastab Eestit;
- hoiab oma kodukoha loodust ja ehitisi;
- suhtub heatahtlikult kõigesse elavasse.

Sotsiaalse pädevuse kujundamisel Viiratsi Koolis keskendutakse:

1. vastutustunde kujundamine toimub kokkulepete sõlmimise ja kokkuleppest kinnipidamise jälgimise teel. Kokkuleppe saavutamine tähendab osapoolte ärakuulamist ja teineteise arvestamist ning kõigi osapoolte kokkuleppega nõustumist;
2. demokraatliku mõtteviisikujundamine toimub igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi korralduse kaudu. Tähelepanu pööratakse kõikides õppeainetes õpilaste koostööoskuste arendamisel meeskonnas töötamisel. Peale rühmatöö tulemuste arutelu järgneb arutelu rühma kui meeskonna toimimise teemal ning tehakse järeldused edaspidiseks.

2.3.3. Enesemääratluspädevus

Enesemääratluspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi;
- järgida terveid eluviise;
- leida lahendusi iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvatele ning inimsuhetes tekkivatele probleemidele.

Enesemääratluspädevuse saavutamise kriteeriumid 1. kooliastmes:

Teadmised:

- teab oma huvitegevusest koolis ja väljaspool kooli, teab, kuidas jaotada aega;
- teab oma tugevaid ja nõrku külgi, teab, kelle poole võib pöörduda oma probleemiga;
- teab, et tervise eest on vaja hoolitseda, teab isikliku hügieeni reegleid.

Oskused:

- järgib isikliku hügieeni reegleid;
- kirjeldab oma isiksuse omadusi, võimalusi, võimeid, väärtusi, eesmärke, ideaale;
- oskab käituda looduses, ohutult liigelda;
- oskab vajadusel pöörduda kellegi poole abi saamiseks.

Suhtumine:

- suhtub hoolivalt endasse ja oma kehasse, hoolitseb oma tervise eest;
- on avatud suhtlemiseks spetsialistidega oma probleemide lahendamiseks;
- väärtustab tervislikku eluviisi.

Enesemääratluspädevuse saavutamise kriteeriumid 2. kooliastmes:

Teadmised:

- teab oma nõrku ja tugevaid külgi;
- omab ettekujutust tervislikust eluviisist;
- teab probleemide lahendamise võimalusi;
- on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- teab lihtsamaid esmaabivõtteid.

Oskused:

- suhtub positiivselt iseendasse;
- oskab leida teid eneseabiks positiivse enesehinnangu kujundamisel;
- püüab järgida tervislikke eluviise;
- oskab oma arvamust avaldada, põhjendada ja kaitsta.

Suhtumine:

- tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- lahendab oma probleeme, mõistab kompromisside vajalikkust;
- hindab ennast isiksusena.

Enesemääratluspädevuse kujundamisel Viiratsi Koolis keskendutakse:

1. kõikides õppeainetes kasutatakse kujundava hindamise raames õpilaste enesehindamist, mille käigus õpilased õpivad määratlema enda tugevaid ja nõrku külgi ning kavandama parendustegevusi;
2. õpilastega läbiviidavad arenguestlused põhinevad õpilaste eneseanalüüsil, mille aluseks on õpimapp. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet õpetajalt ja kaasõpilastelt;
3. Kõikide õpilaste poolt koostatud kirjalikud tööd peavad sisaldama tagasisidet soorituse tugevuste ja nõrkuste kohta. Tagasisidet võib saada eelnevalt teadaolevate kindlate kriteeriumide põhjal õpetajalt, kaaslastelt või eneseanalüüsi põhjal.

2.3.4. Õpipädevus

Õpipädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- organiseerida õppekeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet;
- planeerida õppimist ja seda plaani järgida;
- kasutada õpitud, sealhulgas õpioskusi ja strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades;
- analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust.

Õpipädevuse saavutamise kriteeriumid 1. kooliastmes:

Teadmised:

- teadvustab päevarežiimi tähtsust;
- teab, mida tähendab õppimine;
- kirjeldab, kuidas kasutada teadmisi praktikas;
- teab erinevaid infoallikaid.

Oskused:

- oskab organiseerida oma aega, planeerida tegevusi;
- analüüsib oma tegevust ja hindab seda;
- oskab töötada iseseisvalt või täiskasvanu minimaalset abi kasutades;
- kasutab erinevaid infoallikaid;
- loeb õppetekste, lihtsaid plaane, tabeleid, diagramme ja kaarte;

Suhtumine:

- mõtestab oma õppetegevuse käiku, suhtub oma tegevusse kohusetundlikult;
- tahab õppida, saada rõõmu omandatud teadmistest ja oskustest;

Õpipädevuse saavutamise kriteeriumid 2. kooliastmes:

Teadmised:

- teab, kuidas oma õppetegevust planeerida;
- teab eakohaseid õpivõtteid;
- teab, kus kasutada õpitud.

Oskused:

- oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas;
- oskab jaotada aega õppimise ja harrastustegevuse vahel;
- oskab keskenduda;
- oskab hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet;
- kasutab õpioskusi erinevates situatsioonides sh probleemide lahendamisel;
- oskab oma tegevusi korrigeerida;

Suhtumine:

- suhtub õppimisse positiivselt;
- väärtustab saadud teadmisi;
- mõistab edasiõppimise vajadust;

Õpipädevuse kujundamisel Viiratsi Koolis keskendutakse:

1. funktsionaalse lugemisoskuse arendamisele. Eelkõige kujundatakse oskust kasutada teatmeteoseid, õpikut käsitletakse teatmeteosena;
2. Õpiraskuste esinemisel koostatakse kirjalik õpiabi plaan või kolmepoolne (õpilane, õpetaja, lapsevanem) õpileping.

2.3.5. Suhtluspädevus

Suhtluspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada nii emakeeles kui võõrkeeles, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada;
- lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust;
- kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili;
- väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt;

Suhtluspädevuse saavutamise kriteeriumid 1. kooliastmes:

Teadmised:

- teab kombekohase käitumise reegleid;
- teab, et igal inimesel on õigus oma arvamusele ja julgeb seda ka väljendada;
- teab, et on erinevaid liike tekste, oskab saadud teadmisi ja oskusi kirjalikult esitada;

Oskused:

- oskab olla viisakas, arvestab teiste arvamusega;
- käitub adekvaatselt erinevates sotsiaalsetes situatsioonides;
- sõnastab rahulikke viise konfliktide lahendamiseks;
- oskab tekstist leida ja mõista seal sisalduvat teavet;

Suhtumine:

- väärtustab oma perekonda, klassi, kooli, sõprust ning oskab olla hea sõber;
- suhtub austavalt teistesse inimestesse;
- tunneb huvi eakohase lugemisvara vastu;
- väärtustab kooli poolt pakutavaid esinemisvõimalusi.

Suhtluspädevuse saavutamise kriteeriumid 2. kooliastmes:

Teadmised:

- teab, milleks on vaja ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada;
- mõistab suhtlemis- ja koostööoskuste vajalikkust.

Oskused:

- oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- oskab vestelda sõltuvalt vestlussituatsioonist;
- oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta;
- oskab mõtestatult lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- oskab IT- alasel viisakalt suhelda.

Suhtumine:

- oskab vestelda viisakalt;
- püüab rahumeelselt lahendada konflikte;
- püüab põhjendada oma seisukohti;
- teadvustab suhtlemise vajadust;
- väärtustab emakeelt ja õigekeelsust, saab lugemisest mõnu.

Suhtluspädevuse kujundamisel Viiratsi Koolis keskendutakse:

1. kõikides klassiruumides ja õppetundides on võimalik kasutada õigekeelsus sõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikone;
2. pööratakse tähelepanu õpilaste esinemisalase pädevuse kujunemisele;
3. õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet.

2.3.6. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

---

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid, lahendades erinevaid ülesandeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades;
- suudab kirjeldada ümbritsevat maailma ja teeb tõenduspõhiseid otsuseid;
- mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid;
- kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalaste pädevuste saavutamise kriteeriumid

1. kooliastmes

Teadmised:

- nimetab aja mõõtmise võimalusi;
- teab, kuidas vaadelda, märgata, kirjeldada erinevusi ning sarnasusi, rühmitada 1-2 tunnuse alusel;
- nimetab erinevaid võimalusi ning sarnasusi mõõtmises (aja, pikkuse, pindala, massi, rahuühikute).

Oskused:

- rakendab teadmisi ja oskusi ülesannete lahendamisel, mis erinevad sellest, kus need teadmised olid omandatud;
- teostab lihtsaid mõõtmisi, kirjeldab ruumi kasutades lihtsaid definitsioone;
- oskab käivitada ning kasutada lihtsaid arvutiprogramme;
- oskab modelleerida kirjelduste ja jooniste abil;
- oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid vahendeid;

Suhtumine:

- kasutab matemaatilisi mõttevorme (loogilist ja ruumilist mõtlemist);
- teadvustab töö planeerimise, märgistatud programmi järgimise tähendust.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalaste pädevuste saavutamise kriteeriumid

2. kooliastmes

Teadmised:

- teab arvutustehnikat, mõõtmisüsteeme, loogikareegleid;

Oskused:

- oskab kasutada matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiaalastes tundides omandatud teadmisi ja oskusi erinevates eluvaldkondades;

Suhtumine:

- teadvustab matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiaalaste teadmiste ja oskuste väärtust;

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalaste pädevuse kujundamisel Viiratsi Koolis keskendutakse:

1. Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu ainealaste esitusviiside kasutamisele, statistiliste andmetöötluse erinevatele meetoditele;
2. Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu õppeaines sisemiste seoste nägemisele ja esiletoomisele. Selleks kasutavad õpetajad „mõistekaardi“ meetodit;

2.3.7. Ettevõtlikkuspädevus

Ettevõtlikkuspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades;
- näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele;
- seada eesmärgid ja neid ellu viia;
- korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuse eest;
- reageerida uuendusmeelselt, paindlikult ja loovalt muutustele ning võtta arukaid riske.

Ettevõtlikkuspädevuse saavutamise kriteeriumid 1. kooliastmes:

Teadmised:

- suudab jõuda probleemi sisuni ning lahendab selle;
- teab, kuidas ratsionaalselt kasutada materjale tunnis;

Oskused:

- oskab seada eesmärged ja edu saavutada, hindab realistlikult oma võimalusi;
- oskab hinnata säästlikku tarbimist, kasutab materjale ratsionaalselt;

Suhtumine:

- on endas kindel, loominguline;
- omab kindlat huvi mingi tegevuse vastu;
- on aktiivne ja näitab initsiatiivi mängus, suhtluses, õppimises, huvides, töös;
- on loov;
- on suuteline õppima oma vigadest;
- arvestab perekonna soovide ja võimalustega.

Ettevõtlikkuspädevuse saavutamise kriteeriumid 2. kooliastmes:

Teadmised:

- teab, mis on idee, eesmärk ja probleem;
- teab, milleks on vaja eesmärged seada ja saavutada;
- teab paaris- ja rühmatöövõtteid;

Oskused:

- oskab näha ja lahendada oma probleeme;
- oskab juhendamise abil oma ideid ellu viia;
- oskab eesmärged seada ja neid ellu viia;
- oskab näidata initsiatiivi, töötada paaris ja rühmas.

Suhtumine:

- osaleb aktiivselt ühistegevuses;
- tunneb vastutust oma tegevuse tulemuslikkusest;
- väärtustab ettevõtlikkust ja on huvitatud loovtööst;
- tunneb rõõmu saadud tulemuse üle;
- teadvustab paaris- ja rühmatööde tulemuslikkust.

Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel Viiratsi Koolis keskendutakse:

1. Tundides kasutatakse kogemusõppel põhinevaid aktiivõppe meetodeid, mis võimaldavad simuleeritud olukordades ennast proovile panna ja õpitud teadmisi ja oskusi rakendada.
2. Õppeprotsessis kavandatakse ühe aine piires, kui ka õppeainete vahelisi projektipõhiseid õppemeetodeid, kus õpilased peavad meeskonnana saavutama tulemused.
3. Tunnivälised sündmused kavandatakse projektipõhisena, kuhu kaasatakse õpilased ning järgitakse kõiki projektijuhtimise reegleid.

2.3.8. Digipädevus

Digipädevus on suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutavas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Digipädevust kui üldpädevust arendatakse kõigis õppeainetes ja huvitegevuses, see on õppeprotsessi loomulik osa. Digitaalne õppevara on kvaliteetne ja kõigile lihtsasti kättesaadav. Kooli digitaristu on kaasaegne, igapäevases õppetöös kasutatakse ka isiklike digiseadmeid, nt nutitelefone.

Digipädevuste arendamise eesmärgid:

1. Õppijate innustamine ja nende loovuse arendamine. Õpetajad kasutavad oma pedagoogilisi ja aineteadmisi ning digitehnoloogiat, et arendada õppijate õpioskusi, loovust ja innovatsiooni nii õpperuumis kui ka virtuaalsetes keskkondades. Õpetajad edendavad ja toetavad loovat ning innovaatilist mõtlemist ja leidlikkust, olles õppijatele eeskujuks, kaasavad õppijaid eluliste küsimuste ja probleemide uurimisse ning lahendamisse digivahendite abil, edendavad õppijate refleksiooni koostöövahendite abil, et avaldada ja avardada õppijate kontseptuaalset arusaamist ja mõtlemist, planeerimist ning loomingulisi protsesse ja on teadmusloomes eeskujuks õpilastele ja kolleegidele, õppides koos nendega erinevates füüsilistes ja virtuaalsetes keskkondades.
2. Digiajastule kohaste õpetamis- ja hindamisvõtete arendamine. Õpetajad kavandavad, arendavad ja analüüsivad õppeprotsessi ning õpitulemuste hindamisviise digivahendite abil, taotledes õppijate digipädevuste saavutamist vastavalt NETS-S standardile. Õpetajad kavandavad või kohandavad õppimise ja loovuse soodustamiseks asjakohaseid õppetegevusi, mis hõlmavad digivahendeid, kasutavad õpikeskkonnas digivahendeid, mis äratavad uudishimu ja innustavad õppijaid osalema oma õpieesmärkide püstitamisel, õppimise juhtimisel ja arengu hindamisel, kavandavad ja kohandavad õppetegevusi kasutades digivahendeid, et arvestada õppijate erinevaid õpistiile, -strateegiaid ja võimeid ning annavad õppijatele mitmekülgset tagasisidet nii kujundava kui kokkuvõtva hindamise vormis, lähtudes seejuures nii pädevus- kui tehnilistest standarditest ning kasutades hindamistulemusi sisendina õppeprotsessi parendamisel.

Kvaliteetse digitaalse õppevara oskuslik kasutamine muudab õppimise ja õpetamise efektiivsemaks ja õppija vajadusi enim arvestavamaks.

Arendatakse digilahendusi hõlmavaid innovaatilisi programme (nt ProgeTiiger, sh Robotika, TeadusTiiger, Wolfram).

Digipädevuste saavutamise kriteeriumid 1. kooliastmes

Info haldamine

Õpilane:

- leiab otsimootoriga, kasutades võtmesõnu, vajalikke teabeallikaid, sirvib neid ning valib (filtreerib) leitu hulgast sobivaid digitaalseid materjale, rakendades juhendaja abi;
- korrastab kogutud teavet, moodustades järjestatud loendeid ning rühmitades teavet etteantud tunnuste alusel, kasutades juhendaja abi;
- salvestab ja taasesitab leitud teavet juhendaja esitatud nõuete kohaselt;
- suhtleb vanemate, kaasõpilaste ja õpetajatega, kasutades digivahendeid ja rakendusi eakohaselt ning järgides seejuures kokkulepitud reegleid.

Suhtlemine digikeskkonnas

Õpilane:

- suhtleb vanemate, kaasõpilaste ja õpetajatega, kasutades digivahendeid ja rakendusi eakohaselt ning järgides seejuures kokkulepitud reegleid;
- jagab etteantud nõuete kohaselt teistega digitaalseid materjale, kasutades juhendaja abi.

Sisuloome

Õpilane:

- loob ja vormindab digitaalseid materjale (nt loovtöid), kasutades juhendaja abi;
- teeb enda ja teiste loodud digitaalsetes materjalides (nt tekstidokument) vajaduse korral muudatusi;
- arvestab, et internetis kättesaadav digitaalne materjal, võib olla autoriõigusega kaitstud;
- küsib muudatuste tegemiseks võimaluse korral autorilt luba, kasutades juhendaja abi;
- koostab visuaalse programmeerimiskeelega lihtsamaid programme, mis sisaldavad muutujaid, tsükleid, tingimuslikke lauseid ja protseduure.

Turvalisus

Õpilane:

- kasutab digivahendeid kodus ja koolis heaperemehelikult;
- loetleb digivahendite kasutamise seotud riske;
- pöördub vajadusel abi saamiseks juhendaja poole;
- põhjendab konkreetseid näiteid kasutades, miks ei tohi avaldada delikaatset teavet (enda ja teiste kohta) avalikus keskkonnas;
- kasutab digitehnoloogiat tervist säästvalt/hoidvalt (valib õige istumisasendi, jälgib seadme kasutamise kestust ja kohta, kohandab seadme nägemist säästvalt ja valguse järgi);
- toob näiteid ja seostab tehnoloogia kasutamist keskkonnahoiuga.

Probleemi lahendus

Õpilane:

- otsib abi ja kirjeldab tekkinud probleemi, kui digivahend või -rakendus ei tööta;
- valib sobiva digilahenduse etteantud ülesande lahendamiseks, kasutades juhendaja abi;
- kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil;
- kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil.

Digipädevuste saavutamise kriteeriumid 2. kooliastmes

Info haldamine

Õpilane:

- leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet, rakendades selleks erinevaid teabeotsingumeetodeid: märksõnaotsing, järjestamine, filtreerimine, sildipily;
- leiab internetist ja vajaduse korral kopeerib tekstifaili või esitluse erinevas formaadis digitaalset materjali ning töötleb seda etteantud nõuete kohaselt;
- mõistab teabe kriitilise hindamise vajalikkust, hindab teabeallikate objektiivsust ning leiab vajaduse korral sama teema kohta alternatiivset vaatenurka esindavaid allikaid;
- teeb vahet faktil ja arvamusel;
- viitab ja taaskasutab internetist ning muudest teabeallikatest leitud digitaalset materjali korrektselt, hoidudes plagiadist;
- salvestab tehtud tööd kokkulepitud formaadis, ettenähtud kohta (sh veebikeskkonda), leiab ja avab salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all, kopeerib faile ühest kohast teise ning võrdleb faili suurust vaba ruumiga andmekandjal;
- kasutab vilunult operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest (muudab akende suurust, töötab mitmes aknas, muudab vaateid, sordib faile, otsib vajalikku).

Suhtlemine digikeskkonnas

Õpilane:

- kaalutleb erinevate digitaalsete suhtlusvahendite eeliseid ja puudusi konkreetsetes kontekstis ning valib neist sobivaima;
- lisab veebilehele kommentaari, osaleb veebifoorumi ja postiloendi vahendusel toimivas arutelus, järgides seejuures nii tunnustatud suhtlusnorme kui ka valitud keskkonna nõudeid;
- jagab teavet veebikeskkondades erinevaid digivahendeid kasutades, järgides valitud keskkonna nõudeid;
- kasutab eesmärgipäraselt kooli õppeinfosüsteemi ja/või e-õppekeskkonda;
- teeb teistega kaugtöö vormis koostööd, rakendades mõne projekti üleselt meeskonnatööks ettenähtud digivahendeid ja veebikeskkondi;
- arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma;
- selgitab, millised võivad olla digisuhtluses ebaetilise käitumise tagajärjed;
- kujundab, haldab ja kaitseb (arvestab tagajärgi) oma digitaalset identiteeti ning digitaalset jalajälge;
- ei kasuta teiste inimeste identiteeti.

Sisuloome

Õpilane:

- loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalset materjali (sh referaat, plakat, kuulutus, esitlus), järgides etteantud kriteeriume;

- kopeerib fotosid, videoid ja helisalvestisi andmekandjale (nii füüsilisele kui ka virtuaalsele);
- reflekteerib oma õpikogemust sobivas digikeskkonnas;
- kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara;
- täiendab teiste tehtud digitaalseid muudatusettepanekuid (nt kommentaarid, muutuste jälitamine jne) arvestades oma materjale;
- uut sisu luues arvestab õpilane autoriõiguse ja intellektuaalomandi kaitse häid tavasid ning võimalikke litsentsitingimusi;
- koostab visuaalse programmeerimiskeelega roboti juhtimistarkvara, brauseris toimiva interaktiivse mängu või mobiilirakenduse.

Turvalisus

Õpilane:

- kaitseb oma digivahendeid, rakendades turvameetmeid (nt viiruse- ja pahavaratõrje, jälitusrakendused jne);
- ühendab ja ühildab turvaliselt digivahendite külge erinevaid lisaseadmeid (nt mälupekk, hiir, printer, väline kõvaketas);
- jälgib digiseadmete lahtiühendamisel ettenähtud reegleid;
- loob ja rakendab tugevaid parooli, kaitsmaks enda digitaalset identiteeti väärkasutuse eest privaatses ja avalikus keskkonnas;
- ei avalda delikaatset teavet enda ja teiste kohta avalikus keskkonnas;
- kirjeldab digivahendi väärkasutamisest tekkida võivaid ohte tervisele (sõltuvus, liigese- ja rühivead, nägemise halvenemine) ning väldib igapäevatoos digitehnoloogiaga seotud ohte, sealjuures tehes võimlemisharjutusi (silmadele, randmetele jne);
- kirjeldab digitehnoloogia kasutamise seotud positiivseid ja negatiivseid mõjusid keskkonnale;
- rakendab digitehnoloogiat energia- ja ressursisäästlikult.

Probleemi lahendus

Õpilane:

- tuvastab ja lahendab iseseisvalt (vajaduse korral juhendi järgi) lihtsamaid probleeme, mis tekivad, kui digivahendid, programmid või rakendused ei tööta;
- hindab valitud digivahendi või rakenduse sobivust, lähtudes selle funktsionaalsusest;
- soovib koostööülesannetes rühmale digivahendeid ja töötab rühma valitud vahendiga;
- kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne;
- suunab oma digitehnoloogiaalast õppimist, kasutades juhendaja abi;
- hoiab end kursis digitehnoloogia uute arengusuundadega, lähtudes vajadusest.

2.4. VALIKAINETE VALIK JA VALIKUTE PÕHIMÕTTED

Usundiõpetus 1. klass

Usundiõpetus Viiratsi Koolis keskendub eetiliste väärtuste õppimisele. See arendab õpilases vastutustundlikku elamisoskust ja oma tegude tagajärgedest arusaamist. Teemasid nagu peresidemed, andestamine, tänulikkus ja tolerantsus käsitletakse piiblitugude abil, niiviisi saavad lapsed ka hea ettevalmistuse meie kultuuripärandi aluseks oleva kristliku kultuuri mõistmiseks. Õpetatakse tundma kiriku- ja rahvakalendri seotust ja pühadekombeid. Tunnid on vaheldusrikkad: meisterdamised, audiovisuaalsete vahendite kasutamised, joonistamised, viktoriinid ja rühmatööd – see arendab õpilases koostöökogemust, toob esile nende juhivõimed, arendab avaliku esinemise oskust ning võimet kuulata ja märgata.

Draamaõpetus 2. klass

Draamaõpetus aitab arendada kujutlusvõimet, loovust, fantaseerimisoskust, annab võimaluse ennast loovalt väljendada, aktiveerib algatusvõimet ja katsetamisjulgust. Läbi erinevate mängude, etüüdide ja lavastuste õpetab lahendama mittestandardseid probleeme, suurendab vaatlus- ja analüüsioskust, aitab paremini mõista oma igapäevast käitumist. Draamatund aitab kujundada klassikollektiivi, andes lapsele võimaluse õppida koostöös oskusi ning üksteisemõistmist. Draamaõpetuse kaudu arendavad õpilased nii oma füüsilisi, emotsionaalseid kui ka intellektuaalseid võimeid.

Kunstiajalugu 6. klass

6.klassi ajaloo ainekava tutvustab muinas- ja vanaaega. See on väga infomahukas ja hõlmab inimkonna arengu kõige pikemat perioodi. Et sellest ajastust tekiks terviklikum ülevaade ja lapsed mõistaksid tänapäeval meid ümbritseva maailma eriilmelisust, antakse võimalus kunstiajaloo tundides uurida koos teatmeteoseid, arvutis muuseumide ja kunstialbumite lehekülgi. Samuti vaadatakse filme erinevate ajastute ja rahvaste kunstiloomingust, kavandatakse ja kujundatakse praktilisi töid, et tutvuda koopamaalide, pisiplastika, vaasimaali, skulptuuri ja arhitektuuriga. Maailma tekkelugu uurides saavad õpilased teada, kuidas austasid erinevad rahvad loodusjõude ja oma esivanemaid. Selline põhjalikum lähenemine erinevate rahvaste kultuurile aitab paremini mõista meie enda rahva ajalugu ja kultuuri. Lisaks on koostatud 6. klassi kunstitundide töökava selliselt, et see lõimuks õpituga kunstiajaloo ja arendaks loovust, eneseväljendusoskust ning mõistmist, kui tihedalt on rahvaste kultuurisaavutused üksteisega seotud.

Viiratsi Kooli õppenõukogu otsusega 24.08.2020 nr. 1-9/3 on 2020/2021. õppeaastal valikainete õpetamine (va. usundiõpetus 1. klassis) peatatud ja tunnijaotusplaani välja arvatud.

---

3. KOOLI ÕPPEKAVAVÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPITAVA OSANA

3.1. PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

(sh projekt-, õues-, muuseumiõppe, ekskursioonide ja õppekäikude korraldamiseks vajalik aeg)

Õpet võib korraldada ka väljaspool kooliruumi (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

Projekt on ühekordse, tähtajalise, piiratud ressurssidega ja kindlaks määratud tulemuse saavutamiseks tehtav töö. Projektis ei osaleta mitte individuaalselt, vaid ühtse projektirühmana. Projektil on teada selge eesmärk ja ülesande täitmiseks antud kindlad ajapiirid. Projektirühm koostab projekti, teostab selle ja esitab aruande.

Projektid võivad olla:

- uurimisprojektid (suunatud teadmiste hankimisele)
- teostusprojektid (on seotud uue projekti loomisega või ettevalmistamise ja läbiviimisega)
- hindamisprojektid (olemasolevate nähtuste, eksperimentide või teostatud muutuste hindamisega ja ettepanekute tegemisega)

Projekt-, õues-, muuseumi- vm õppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg kavandatakse õpetaja töökavas.

---

4. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED, SH ÕPPEKAVA RAKENDAMIST TOETAVAD TEGEVUSED, ÕPPEKÄIGUD JA MUU TAOLINE

4.1. LÄHTEALUSED

Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

4.2. KLASSIJUHATAJATE TÖÖ JA KOOSTÖÖ LASTEVANEMATEGA

Klassijuhataja töö on planeeritud kirjalikult igaks õppeaastaks ja põhineb kooli üldeesmärkidele. Uute eesmärkide seadmine kujuneb nii klassi kui kooli töö analüüsi tulemusest.

Klassijuhataja on tugiisik igale oma klassi õpilasele ja läheneb igale lapsele tema eripära arvestades. Klassijuhataja on ühtlasi informatsiooni vahendaja teiste aineõpetajate, koostöövõrgustiku ja lapsevanemate vahel.

Koostöös lapsevanematega on eesmärgiks iga lapse eripära ja individuaalset arengut märgata ja ühiselt toetada.

Koostöövormideks on koosolekud, ühisüritused, individuaalsed ja arenguvestlused, kirjavahetus. Arenguvestlused lapsevanema, õpilase ja õpetajaga toimuvad kord aastas, mille käigus analüüsitakse õpilase arengut ning seatakse uued sihid.

Klassijuhatajatöö toimub üldtööaja sees ja pideva tööprotsessi käigus, eraldi klassijuhatajatundi ei ole tunnijaotusplaani määratud.

---

5. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD JA KÄSITLEMISE MAHT

Eesti Vabariigi Valitsuse 20.10.2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõiked 3 ja 4 tulenevalt on kooli õppekavas määratletud liikluskasvatuse üldised teemad ja nende käsitlemise maht klassi kohta läbivast teemast „Tervis ja ohutus“. Klassi- ja aineõpetajate töökavades määratletakse liikluskasvatuse detailiseeritud teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides.

Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

1. ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
2. teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

1. kooliastme lõpuks õpilane:

- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgrattakiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ja ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõiduteed ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

2. kooliastme lõpuks õpilane:

- oskab ohust kiiresti korrektselt teatada;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust, ja kaugust;
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjale ohutusvaldkonna teemakäsitluste kohta;
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja teab, kuidas ohtu vältida.

Liikluskasvatuse teemad ja maht:

• Jalakäija liiklusreeglid	4 tundi
• Ohutu liikluskäitumine	2 tundi
• Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1 tund
• Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus	1 tund

---

6. ÕPILASE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE JA HINDAMISE KORRALDUS

Hindamise eesmärk on:

1. innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
2. toetada õpilase arengut;
3. anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
4. suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
5. suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
6. anda alus õpilase järgmisesse klassi üleviimiseks;

6.1. TULEMUSE HINDAMINE HINDEGA „NÕRK”, KUI HINDAMISEL TUVASTATAKSE KÕRVALISE ABI KASUTAMINE VÕI MAHA KIRJUTAMINE

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk“

6.2. JÄRELVASTAMISE JA JÄRELTÖÖDE SOORITAMISE KORD

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelvastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Samuti antakse õpilasele võimalus järelvastamiseks, kui õpilane soovib oma positiivset hinnet parandada.

Järelvastamine ja järeltööde sooritamine toimub õpilase ja õpetaja vahelisel kokkuleppel. Järelvastamine ja järeltöö asendab eelneva hinde, tingimusel, et järelvastamise või järeltöö käigus saadud hinne on eelmisest tulemusest parem

6.3. HINNETE JA HINNANGUTE VAIDLUSTAMISE KORD

Vastavalt Haldusmenetluse seaduses §71- 87 sätestatust

6.4. KOKKUVÕTVA HINDAMISE SAGEDUSE KINDLAKSMÄÄRAMINE

Viiratsi Koolis toimub kokkuvõttev hindamine alates 2013/2014 õa trimestritel. (õppenõukogu otsus 04.09.2013 nr 1/1-9)

6.5. KASUTATAV HINDESÜSTEEM JA HINNETE VIIE PALLI SÜSTEEMI TEISENDAMISE PÕHIMÕTTED

Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

Viiratsi Koolis hinnatakse 2.- 6. kl õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi kümnepallisüsteemis “5”; “5-“

“4+“; “4” ; “4-“

“3+” ; “3” ; “3-“

“2” ; “1”

üldjuhul hinnatakse alljärgneva skaala põhjal:

Hindega “5” (suurepärase)

hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi õpitulemust), kui see on täiel määral ainekava nõuetele vastav. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse tulemust hindega “5”, kui õpilane on saanud 100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “5-“ (väga hea)

hinnatakse õpitulemust, milles on pisivead, punktiarvestuses on õpilane saanud 90- 99% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “4“ (hea)

hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt ainekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Punktiarvestuses hinnatakse õpitulemust hindega “4-“, kui õpilane on saanud 70- 75%
“4” , kui õpilane on saanud 76- 82%
“4+“, kui õpilane on saanud 83- 89%
maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “3” (rahuldav)

hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt ainekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu. Punktiarvestuses hinnatakse õpitulemust hindega “3-“, kui õpilane on saanud 50-52%
“3” , kui õpilane on saanud 53-60%
“3+”, kui õpilane on saanud 61- 74% maksimaalselt võimalikest punktide arvust.

Hindega “2” (puudulik)

hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt ainekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Punktiarvestuses hinnatakse õpitulemust hindega “2”, kui õpilane on saanud 20- 49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “1” (nõrk)

hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta ainekava nõuetele. Punktiarvestuses hinnatakse õpitulemust hindega “1”, kui õpilane on saanud 0- 19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Kokkuvõtavad trimestri- ja aastahinded teisendatakse viiepallisüsteemi.

1. kl õpilaste teadmiste, oskuste ja vilumuste kujunemisele antakse kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid.

Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse selle õppeaasta kokkuvõtavad hinded ja käimasoleva trimestri jooksul saadud hinded viiepallisüsteemi.

6.6. KIRJELDAVATE SÕNALISTE HINNANGUTE KASUTAMINE

1. JA 2. KOOLIASTMES

Protsessi hindamine

Protsessihinne on igasugune trimestri sees saadud hinne, mis ei ole arvestusliku töö hinne.

Protsessi hindamine on õppimise üksiktulemuste hindamine, mille eesmärk on

- õpilasele tagasiside andmine õppimise edukusest
- õpilase õpimotivatsiooni ja positiivse enesehinnangu toetamine
- õppeülesannete korrigeerimine ja vajaduse korral diferentseerimine

Õppeprotsessi hindamisel arvestatakse nõutavaid õpitulemusi, õppeaine eripära ja õpilase arengut. Õpetaja võib trimestri vältel õpilasi jooksvalt hinnata. Protsessihindamise objektid, vahendid ja vormid (suuline küsitlus, kodused tööd, tunnikontroll, kontrolltöö jms) valib õpetaja. Protsessihinded on osa kujundavast hindamisest.

Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeaine ja aine valdkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist: Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel igapäevaselt toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilaste seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasise õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ning teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Õpilane

kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni. Õpilase hindamisel kasutatakse sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent.

Arvestuslik hindamine

Arvestuslik hinne määratleb ühe tervikliku aineosa käsitlemise järel nõutavatele õpitulemustele hinnangu. Arvestuslikult hinnatakse kooli ainekavas või õpetaja töökavas määratud nõutavate õpitulemuste omandatust. Osa arvestuslikke hindeid võib välja panna protsessihinnete alusel. Protsessihinnete kasutamise arvestuslikul hindamisel otsustab õpetaja. Arvestuslik hindamine kavandatakse trimestri ulatuses. Arvestusliku hindamise objektid ja vahendid valib õpetaja. Teadmiste ja oskuste kontrolli tulemusi, projektide vm tööde esitust märgitakse arvestatuna (A) või mitteamvestatuna (MA).

Kokkuvõttev hindamine

Viiratsi Koolis on hinnete koondamine trimestrihinneteks ning trimestrihinnete koondamine aastahinneteks (Põhikooli Riiklik Õppekava §22, lg 2).

Õppeaines, mida õpetatakse ühe nädalatunniga, toimub hindamine iga trimestri lõpul.

Valikained (usundiõpetus 1. kl, draamaõpetus 2. kl, ettevõtlusõpetus 3. kl, kunstiajalugu 6. kl) hinnatakse arvestuslikult iga trimestri lõpus.

Võõrkeeled: inglise keel 2. klassis hinnatakse arvestuslikult iga trimestri ja vene keel 5. klassis esimese trimestri lõpus. (ÕN protokoll 24.08.2020 nr 1-9/3).

Kui õppeperioodi keskel on õppeaine trimestrihinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk” või antakse tulemustele samaväärne sõnaline hinnang. Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines õpiabi plaan või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt konsultatsioonitunnid, logopeediline abi, õpiabirühmas osalemine, individuaalne õppekava jm), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Aastahinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne 3. trimestri lõppu.

Kui õpilasel jääb kokkuvõttev hinne välja panemata (tõendatud pikaajaline puudumine, tundidest vabastamine vm) jäetakse e-päevikusse selle õppeaine kohale tühimik, mille juurde lisatakse kommentaar. Pärast tugimeetme täitmist asendatakse tühimik saadud hindegaga. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne 3. trimestri lõppu. Täiendava õppetöö raames

täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast 3. trimestri lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Individuaalse õppekava järgi õppiva õpilase hindamine

Individuaalse õppekava järgi õppija hindamise erisused on märgitud IÕK-s.

IÕK järgi õppivale õpilasele võib teha järgmisi mööndusi:

- anda rohkem aega ja kindlustada sobiv, rahulik keskkond vastamiseks, vajadusel individuaalne ja diferentseeritud õpetamine.
- lubada õpilasel täita ülesandeid alternatiivsel viisil (nt testid valikvastustega)
- lubada kasutada abimaterjale (skeemid, reeglite või näidiste kogumikud)
- lihtsustada ülesannete juhiseid või küsimusi, jõukohastada õppetekste

6.7. ÕPILASE KÄITUMISE JA HOOLSUSE KOHTA ÕPILASELE JA VANEMALE KIRJALIKU TAGASISIDE ANDMISE KORD

Käitumise (hoolsuse) kohta toimub tagasisidestamine.

Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis.

Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetes: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

Käitumist ja hoolsust hinnatakse:

- “eeskujulik”;
- “hea”;
- “rahuldav”;
- “mitterahuldav”.

Käitumishinde „mitterahuldavaks“ alandamise aluseks on kooli kodukorrareeglite tahtlik ja süstemaatiline rikkumine vm tahtlik seadusevastane tegu.

Käitumishinde „mitterahuldavaks“ alandamise otsuse teeb õppenõukogu hääletuse teel. „Eeskujuliku“, „hea“ või „rahuldava“ käitumishinde otsustab klassijuhataja võttes arvesse kaasõpilaste, aineõpetajate ja teiste koolis töötavate pedagoogide ettepanekuid.

Õpilase käitumist ja hoolsust võib analüüsida metoodilistel nõupidamistel.

Teavitamisel juhitudakse PGS § 55; Haldusmenetluse seadusest §25- §32 sätestatust. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatu kohaselt.

---

7. ÕPILASE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD

7.1. LÄHTEALUS

Viiratsi Kooli klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilaste arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase erivajadustele. Kool tagab õpilasele, kellel tekib mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Vajadusel nõustatakse õpilase vanemat õpilase arengu toetamiseks ja kodus õppimiseks.

Haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel kasutatakse pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid.

Õpilased, kellel ilmnevad õpiraskused, haaratakse laia koostöövõrgustikku, et selgitada põhjused ja leida igal erineval juhul konkreetset abisüsteemi. Klassijuhataja avab õpilase vaatlemise kaardi ning jälgib selle täitmist koostöös aineõpetajate, HEV koordinaatori, õpiabi õpetaja ja logopeediga.

Haridusliku erivajadusega õpilaste õppe korraldamiseks võib rakendada järgmisi meetmeid:

- vestlus õpilase ja lapsevanemaga;
- lapsevanema nõustamine aineõpetaja, logopeedi ja/või parandusõppe õpetaja poolt;
- õpiabiplaan;
- kolmepoolne õpileping;
- psühholoogiline ja /või psühhiaatriline nõustamine;
- nõustamiskomisjoni suunamine;
- individuaalse õppekava rakendamine;
- vanema nõusolekul õpiabirühma suunamine.

Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse ka litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.

Direktor on määranud haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijaks pedagoogi, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpilaste vahel.

Koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis

pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

Õpiabi ja toetussüsteem on vajalik:

- õpiraskustega õpilastele;
- koolist puuduvatele õpilastele;
- käitumisprobleemidega õpilastele;
- tervisehäiretega õpilastele;
- andekatele õpilastele.

7.2. TUGITEENUSTE RAKENDAMINE

7.2.1. Õpiraskustega õpilaste toetamine

Järgnev rakendatakse õpilastele, kellel on mahajäämus õppetöös:

- aineõpetaja konsultatsioon ja õpiabi;
- aineõpetaja rakendab hindamise erisusi (kajastub õpetaja töökavas).

Aineõpetaja:

- selgitab koostöös klassijuhatajaga välja põhjused ja kavandab lahendused. Kui probleem ei lahene, informeeritakse õppealajuhatajat ja HEV koordinaatorit.
- Aineõpetaja esitab trimestri lõpus õppenõukogus analüüsi iga õpilase kohta, kes sai tema aines kokkuvõtvalt hinne „1”, „2” või jäi hindamata. Analüüs kirjeldab õpilasele osutatud õpiabi, annab hinnangu valitud meetodite tõhususele ja teeb ettepaneku individuaalse arenguplaani (abistamine ja nõustamine, õpiabiplaan, kõrgendatud järelevalve tunnitöö ja koduste tööde osas, tõhusam tunnitöö jm) ja/või muu tugisüsteemi rakendamiseks.
- Toimub õpitulemusvestlus, milles osalevad aineõpetaja, õpilane, tema klassijuhataja, HEV koordinaator ja lapsevanem. Vestluste käigus lepatakse kokku edasine tegevus, mis kajastub õpiabiplaanis.

Kui õpilasel tuleb hoolimata eelpool mainitud meetmete rakendamisest taas kokkuvõtvalt hinne „1”, „2” või ta jääb hindamata, rakendatakse täiendava tugisüsteemina:

- täiendavat õppetööd;
- individuaalset õppekava;
- nõustamiskeskusesse suunamist;
- klassikursust kordama jätmist (kui täiendav õppetöö ei ole andnud tulemusi ja individuaalset õppekava ei ole otstarbekas rakendada).

7.2.2. Koolist puuduvate õpilaste toetamine

Aluseks on õpilaste puudumised koolist ja nende põhjuste analüüs.

Õpetajate tegevused pikemaajaliselt koolist puudunud õpilase kooli saabumisel:

- tagada õpilase sulandumine õppe- ja kasvatusprotsessi;

- tutvustada õpilasele õpetaja töökava ja hindamise aluseid;
- luua õppimist toetav keskkond;
- saavutada reaalsed ja jõukohased kokkulepped õpitulemuste omandamiseks ja hindeliste ülesannete sooritamiseks;
- tagada nõutavate õpitulemuste saavutamine õppeaasta lõpuks.

7.2.3. Käitumisprobleemidega õpilase toetamine

Aluseks on õpilase mittesoovitav käitumine (eirab kooli kodukorda ja ei arvesta üldtunnustatud käitumisnormidega).

Käitumisprobleemidega õpilase toetamine:

- toimub individuaalne vestlus klassi-ja/või aineõpetaja juhtimisel;
- õpilase käitumisprobleemist informeeritakse lapsevanemat;
- toimub individuaalne vestlus õppealajuhataja ja/või HEV koordinaatori juhtimisel;
- toimub vestlus koos lapsevanema, klassijuhataja, aineõpetaja(te)ga direktori juhtimisel;
- õpilase mitterahuldava käitumise arutamine õppenõukogus;
- individuaalse käitumise lepingu rakendamine;
- suunamine nõustamiskeskusesse.

7.2.4. Tervisehäiretega õpilase toetamine

Aluseks on tervisetõend. Toetus toimub ainult koostöös perearsti / kooliarsti ja lastevanematega nende soovitude põhjal iga konkreetse juhtumi puhul individuaalselt.

7.2.5. Andekate õpilaste toetamine

Andekate õpilaste toetamine tunnis:

- keerukama raskusastmega ja ainekava laiendavad ülesanded;
- kaasahaaramise võimalused ainetundides;
- õpilane suunatakse omandatud materjali rakendama ja näiteid välja töötama;
- satelliitõpetajana kasutamine (suunatakse mahajääjat aitama);
- ülesanded ekspertidele (tasemelt tugevamad ja loovuse rakendamist nõudvad ülesanded).
- edukas õpilane aitab lisamaterjalidega tunni ettevalmistamisel;
- projektõpe;
- vajadusel individuaalne õppekava;
- õpetaja edastab infot õpilastele väljaspool kooli toimuvatest ainealastest üritustest.

Andekate laste tunniväline toetamine:

- tunniväline tegevus (aineringid, projektides osalemine, klubiline tegevus, individuaalsed konsultatsioonid, loeng jms);
- ettevalmistav töö aineolümpiaadideks, konkurssideks jms;
- suunamine huvikoolidesse;
- osalemine koolivälistel ainealastel üritustel, võistlustel, konkurssidel;
- koostöö perekonnaga, aineõpetajatega, spetsialistidega;
- õppematerjali otsimine Internetist;
- uurimustööde, vaatluste ja katsete tegemine ning juhendamine;
- projektõpe;
- ülesanded video, televisiooni- ja raadiosaadete alusel;
- teatrisse, kinno, muuseumi, näitusele, raamatukokku suunamine;
- loovtööd kunstide alal;
- abi personaalnäituste ja -kontserdite korraldamisel.

Andekate laste tunnustamine:

- sõnaline ja kirjalik hinnang;
- tänukirjad;
- kiituskirjad;
- direktori käskkiri.

7.3. INDIVIDUAALSE ÕPPEKAVA KOOSTAMINE VÕI MUU TUGISÜSTEEMI RAKENDAMINE

Ettepaneku õpilasele individuaalse õppekava rakendamiseks teeb aine/ klassiõpetaja kooli HEV koordinaatorile, kes omakorda teeb vastava ettepaneku kooli direktorile. Direktor annab välja vastavasisulise käskkirja.

Individuaalse õppekava rakendumisele eelneb õpilase vaatlus ja selle kirjeldamine õpilase vaatluskaardil.

7.3.1. Õppesisule ja tulemustele vähendatud nõuete rakendamise põhimõtted

---

- õpitulemusi ei vähendata (säilivad aine tuumikteadmised, lubatakse kasutada abivahendeid õppetöös või osutatakse muud õpetajapoolset abi);
- võib sätestada erisusi õppekorralduses, õppesisus ning hindamises
- kui erisused haaravad õpitulemuste vähendamist, tuleb lapsevanemale soovitada pöörduda nõustamiskomisjoni poole, kus otsustatakse, kas koostada lapsele vähendatud õpitulemustega IÕK või muu sobiv õppekava;
- avastada õpilase tugevamad küljed ja huvid, tehes seda koostöös õpetajate, spetsialistide ja vanematega;
- orienteerida õpilast mitte tulemusele, vaid protsessis osalemisele;
- aidata seada ja sõnastada väikesi eesmärke, seada koos õpilase ja vanematega konkreetset ajaliimiidid;

- analüüsida koos õpilasega erinevaid meetodeid ja viise jõukohaste eesmärkide saavutamiseks, arendada eneseregulatsiooni strateegiaid: õpioskusi, ajakasutust, eneseanalüüsi, isiksuseomaduste arendamist.

7.3.2. Õpilase vaatlus ja kirjeldamine

Pedagoogiline arengudiagnostika: õpilase vaatlemine, uurimine ja kirjeldamine, teabe kogumine, õpilase arengueelduste ja võimete kohta, ainealase pädevuse väljaselgitamine, vaatluspäevik, vestlus õpilasega, lapsevanemaga tutvumine õpilase vajadustega, tema arengu jälgimine, koostöö eelnevate õpetajatega.

Psühhomotoorika, sh käekiri ja kirjalike tööde üldilme, käsitöö, võimlemis- ja joonistamisoskused, vastavad hinded.

Käitumine tunnis, tunnivälisel ajal ja väljaspool kooli, kalduvused, sh negatiivsed harjumused, asend kaaslaste hulgas, käitumis- ja hoolsushinded.

Tema tugevused /suudab, oskab, teab, tahab/huvid, õpilase arendamist vajavad küljed, tervislik seisund.

Kokkuvõtte õpilase vaatlusest.

Õpetaja jälgib ja kirjeldab:

- õpilase üldist aktiivsust, tähelepanelikkust, püüdlikkust;
- töövõimet sh töösse lülitumist ja töövõimet õppetunni ja päeva jooksul, väsimuse ilmnemist;
- õpitegevuses osalemist, sh selgitatakse, kas õpilane püüab ülesandest esmalt aru saada, hakkab ülesannet kohe lahendama või lahendab ainult tuttavaid ülesandeid, kas tunneb huvi ülesande täitmise tulemuste vastu või mitte;
- õpioskuste rakendamise juhtivad tasandid: koostegevuses õpetajaga, matkimise teel, näidise järgi, suulise või kirjaliku juhise järgi ja oma vahetu tegevuse kommenteerimise ja tegevuskava sõnastamise oskust
- üldist suhtumist õppetöösse: töökus, sihikindlus, algatusvõime;
- suhtumist õppetöös ilmnevatesse raskustesse, sh püüd iseseisvalt raskusi ületada, abivahendite kasutamine, abi otsimine õpetajalt, abi kasutamise oskus, enesekontroll, raskuste ilmnemisel ülesande täitmisest loobumine;
- koduste tööde täitmist (regulaarsus, iseseisvus);
- hinnete, hinnangute ja ergutusvahendite mõju õpilasele.

7.3.3. Lapse pedagoogilise psühholoogia iseloomustuse koostamine

---

Koolijõudluse kirjeldus ja analüüs:

- õpitegevus üldiselt: motiveeritus, töövõime, orienteerumine ülesannetes, planeerimine, sooritamine, enesekontroll, reageerimine õppetöös ilmnevatesse raskustesse;
- õpiedu emakeeles ja jutustavates ainetes: lugemis- ja kirjutamisoskus, loetu mõistmine,

suuline ja kirjalik eneseväljendus, vastavad hinded;

- õpiedu matemaatikas: loendamine, hulkade võrdlemine, peast. Ja kirjaliku arvutamise ning tekstülesannete lahendamise oskused, geomeetrilise materjali ja ruumisuhteid väljendavate sõnade tundmine ja kasutamine, ning teised matemaatilised oskused, vastavad hinded.

---

8. KARJÄÄRIÕPPE, SH KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE

KORRALDAMINE

On seotud läbiva teemana kõikides ainekavades. Põhjalikum ja süsteemne eakohane käsitus toimub valikaines „Ettevõtlusõpetus” 3. klassis.

---

9. ÕPILASTE JA VANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE

KORRALDUS

Õpilasel ja vanemal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse ning õpilase õiguste ja kohustuste kohta. Kool on kohustatud võimaldama vanematele juurdepääsu kooli valduses olevale teabele.

Kool avalikustab kooli dokumentatsiooni ja kontaktandmed oma veebilehel.

Õpilastele ja nende vanematele tehakse kooli kodukorras sätestatud korras teatavaks õpilastele kohalduv osa kooli päevakavast. Õpilastele ja vanematele on tagatud teabe kättesaadavus õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes e-kooli kaudu kogu õppeaja vältel.

Kool teavitab õpilast ja vanemat õpilase hinnetest vastavalt kooli kodukorras sätestatule ja hindamise korraldus tehakse teatavaks õppeaasta algul.

Koolis klassi või aineõpetajad jälgivad õpilaste arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase erivajadustele. Kool tagab õpilasele, kellel tekib mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Vajadusel nõustatakse õpilase vanemat õpilase arengu toetamiseks ja kodus õppimiseks.

---

10. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist ja hindamise kriteeriume.

Töökava on tegevuskava, mis kajastab ajakulu, õppesisu ja -tegevusi, õpitulemusi ja hindamise kriteeriume.

---

11. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine toimub algtaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Kui esitatud taotlus on asjakohane, siis kutsub direktor kokku õppekava töörühma, kes otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse.

Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise vajadus võib tuleneda ka õigusaktide muutustest. Sel juhul kooli õppekava uuendamise ja täiendamise algtaotlust töörühma kokku kutsumiseks tarvis ei ole.

Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine toimub kooskõlas PGS § 17 lg 2.